

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תש"ף, 2020
מספר השאלון: 006571
נספח: דף ממסכת עירובין

תלמוד

קטע שלא נלמד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד
— 100 נקודות
סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

למד היטב את המשנה ואת סוגיית הגמרא שבנספח.

הסוגיה עוסקת באיסור הוצאה והכנסה מרשות לרשות בשבת, ודנה בהכנסת זוגות תפילין בפרט.

ענה על כל השאלות 1-11.

1. א. על פי רש"י, הסבר את דברי תנא קמא במשנה: "מכניסין זוג זוג", וכתוב מדוע מותר להכניס תפילין בדרך זו.
(4 נקודות)

ב. מדוע מכניסים רק תפילין ישנות, ומדוע פטורים מלהכניס תפילין חדשות? (4 נקודות)

2. א. "לימא תנן סתמא דלא כרבי מאיר..."

הסבר את הניסיון של הגמרא לטעון שמשנתנו היא לא לפי דעת רבי מאיר. (4 נקודות)

ב. "והיה סתמא ממאי דרבי מאיר היא דקתני עלה..."

(1) כתוב למה מכוון הכינוי "סתמא".

(2) בציטוט שלפניך יש שאלה ותשובה. הסבר את התשובה.

(4 נקודות)

3. "אמר רבא אפילו תימא רבי מאיר..."

הסבר את הטענה של רבא שמשנתנו יכולה להיות גם לפי דעת רבי מאיר. (6 נקודות)

4. "מאי קסבר אי קסבר שבת זמן תפילין הוא זוג אחד אין טפי לא".

מדוע אם שבת "זמן תפילין הוא" מותר להכניס רק זוג אחד ולא יותר? השב על שאלה זו על פי רש"י ועל פי התוספות

(ד"ה "אי", מן המילים "אלא י"ל"). (6 נקודות)

5. "ואי קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא... אפילו טפי נמי".

א. מדוע כתבה הגמרא "משום הצלה" ו"דרך מלבוש", ולא הסתפקה באחד מהם? (5 נקודות)

ב. לפי סברת הגמרא בשלב הזה, כמה זוגות תפילין מותר להכניס בבת אחת, אם שבת "לאו זמן תפילין הוא"?

נמק את תשובתך. (5 נקודות)

6. "לעולם קסבר שבת לאו זמן תפילין הוא... דרך מלבוש במקום תפילין".

א. מדוע אסרו חכמים להכניס תפילין בשבת כשהן מונחות שלא במקום תפילין? השב על שאלה זו על פי רש"י

ועל פי התוספות (ד"ה "וכי"). (6 נקודות)

ב. בעלי התוספות כתבו על דברי רש"י: "ואין זו סברא".

מדוע על פי בעלי התוספות "אין זו סברא"? (4 נקודות)

7. "אי הכי... מקום יש בראש להניח בו שתי תפילין".
על פי תירוצו הגמרא (שצוטט בשאלה הקודמת) ועל פי דברי רב שמואל בר רב יצחק, הסבר את טעמו של רבן גמליאל, המתיר להכניס שני זוגות תפילין בבת אחת. (6 נקודות)
8. "הניחא דראש דיד מאי איכא למימר...".
א. (1) הסבר את קושיית הגמרא.
(2) הסבר את תירוצו הגמרא לקושיה, ואת הדחייה של תירוצו זה. (9 נקודות)
ב. הסבר את התירוצו הסופי של הגמרא על הקושיה "הניחא דראש דיד מאי איכא למימר". (4 נקודות)
9. "לימא בדרב שמואל בר רב יצחק קמיפלגי...".
מי הם החולקים, ומה הן דעותיהם לפי הצעה זו? (6 נקודות)
10. "לא דכולי עלמא... והכא בשבת זמן תפילין קמיפלגי...".
א. באר את טעמו של תנא קמא לפי הסבר זה. השב על פי שני ההסברים של רש"י. (6 נקודות)
ב. באר את טעמו של רבן גמליאל, וכתוב במה רבן גמליאל חולק על תנא קמא לפי כל אחד משני ההסברים של רש"י. (9 נקודות)
11. "ואיבעית אימא דכולי עלמא שבת... והכא במצוות צריכות כוונה קמיפלגי...".
א. באר את טעמו של תנא קמא לפי הסבר זה. (6 נקודות)
ב. באר את טעמו של רבן גמליאל, וכתוב במה רבן גמליאל חולק על תנא קמא. (6 נקודות)

בהצלחה!

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

משנה

המוצא ^א תפילין ד' מכניסין זוג זוג ר"ג אומר שנים שנים בד"א בישנות אבל
בחדשות פטור

רש"י

המוצא תפילין. בשדה במקום שנאבדן: מכניסין. לעיר ולבית: זוג זוג. אחד בראש ואחד בזרוע והיינו זוג כדרך שלובשן בחול וחזור
תמיד ומכניסין זוג אחד זוג עד שיכלו: שנים שנים. זוג בראש וזוג בזרוע ובגמרא [ע"ב] בעי טעמא מאי נינהו: בישנות. שניכר
הקשר העשוי כמין שדי דודאי תפילין הן ויש בהן קדושה ואסור להניחן בציון: אבל בחדשות פטור. מלהכניסין דילמא קמיע הן בעלמא
ואין בהן קדושה אלא בנעשים כהלכתן והיינו לשמן הלכך לא מחללינן שבתא עלייהו:

רש"י

גמ' לובש כל מה שיכול ללבוש.
לענין הלכה דליקה תנן בכל כתבי
הקודש (שבת קכז): ולשם הוא מוליא.
לחצר שסמוכה לדליקה: הפס. דקאי
בשאר מלבושין דכמה דבעי לביש
בחול: זוג אחד אין. דקסבר שבת זמן
תפילין הוא ומשום הכי שרי ויכלאו
הכלה נמי אס בל להניח תפילין מניח
ומשום הכלה לא שרינן ליה טפי:
מאי קסבר. דקא שרי שנים שנים
אבל טפי לא: אי קסבר שבת זמן
תפילין הוא. משום הכי שרי אבל
לאכול טפי מן המזוה לא: לאו זמן
תפילין הוא. ושור ליה רבנן דרך
מלבוש משום דתכשיט הוא לגביה
ולא משאוי ואע"ג דלאו אורחיה הכא
משום הכלה שרי: במקום תפילין.
הראוי להניח בו תפילין שאין כל
הראש כשר להניח תפילין אלא
קדקד לצד וחריץ יש שם שהתפילין
יושבים בו ואיןן צולטין כל כך
כדלקמן ובשבת נמי באתרא דלא
חזו ליה לאו תכשיט הוא שצולטין
יותר מדאי והוי כמשאוי: דיד וי.
אין כל הזרוע כשר לתפילין
אלא קיבורת כדלקמן: מנהג ציון.
להניח שצילה עליהן שרי ליה
למנטריניהו התם: ראוי מי אמר.
דגבי שבת לימא דתכשיט הוא:
קיבורת. אבר אמנעי שצורע ובלע"ז
רצדיין: רופף. כך. ובלע"ז פונטינא:
פנא קמא סבר שבת זמן תפילין
הוא. ומשום הכלה לא מישרו ביה
טפי מן המזוה דלאו תכשיט נינהו
וכל שכן דמיון דזמן תפילין הוא
ואיכא בל תוסף אחי אסור בל
תוסף ומשוי להו עליה כמשאוי:
ר"ג סבר לאו זמן תפילין הוא.
והיינו טעמא דשרי ליה רבנן להכלה
משום דתכשיט הוא הלכך כל כמה
דהוי תכשיט שרי ומשום בל תוסף
ליכא הכא דאין כאן מלות תפילין
כלל אלא כשאר מלבוש בעלמא:
איבעית אימא דכ"ע שבת זמן תפילין
הוא. ודכולי עלמא אינו תכשיט
ובמלות לריכות כוונה קא מישלגי:
פ"ק סבר מלות לריכות כוונה.
שהעשה מזה לריך שיכון זה
הלכך זוג אחד אין טפי לא דאי
מכוין למזוה איכא בל תוסף בחד
ואי לא מכוין למזוה תרוייהו משאוי
נינהו ואין כאן מזה: וכן גמליאל
סבר מלות אין לריכות כוונה. הלכך
מזה איכא בל תוסף ליכא דאין עובר
על בל תוסף אלא כ"כ נמכוין למזוה חס
לא נמכוין ובכל חד אמרי האי למזוה.

תוספות

אי קסבר שבת זמן
תפילין. פירש בקונטרס משום הכי
שרי אבל לאכול טפי מן המזוה לא
וקשה דאם מכא זה בל לדקדק דזוג
אין טפי לא אס כן בסמוך דקאמר
לעולם לאו זמן תפילין הוא ה"נ דמאי
למימר לעולם זמן תפילין הוא אלא
י"ל דאי זמן תפילין הוא איכא בל
תוסף אע"ג דלא מכוון כדמסיק
רבא בפרק ראוהו בית דין (ר"ה
דף סח:) ולהכי זוג אחד אין טפי לא:
וכי שרו רבנן לענין הצלה דרך
מלבוש במקום תפילין. פירש
בקונטרס דשלא במקום תפילין הן
צולטין יותר מדאי ונראה משאוי
ולכך אסור ואין זו סברה אלא נראה
דהטעם משום דלא מיקרי מלבוש
אלא במקום שרגיל להניחו בחול:

גמ' זוג אחד אין טפי
לא לימא תנן סתמא דלא כרבי מאיר דאי
כרבי מאיר האמר לובש כל מה שיכול
ללבוש ועומף כל מה שיכול לעומף ^א דתנן
= ולשם מוציא כל בלי תשמישו ולובש כל
מה שיכול ללבוש ועומף כל מה שיכול
לעומף וההיא סתמא מומאי דרבי מאיר
היא דקתני עלה לובש ומוציא ופושט ולובש
ומוציא ופושט אפילו כל היום כולו דברי
ר"מ אמר רבא אפילו תימא רבי מאיר
התם דרך מלבושו בחול שוויה רבנן והכא
דרך מלבושו בחול שוויה רבנן התם דבחול
כמה דבעי לביש לענין הצלה נמי שרו
ליה רבנן הכא דבחול נמי זוג אחד אין
טפי לא לענין הצלה נמי זוג אחד אין טפי
לא: רבן גמליאל אומר שנים שנים: מאי
קסבר אי קסבר שבת זמן תפילין הוא זוג
אחד אין טפי לא ואי קסבר שבת לאו זמן
תפילין הוא ומשום הצלה דרך מלבוש שרו
ליה רבנן אפילו טפי נמי לעולם קסבר שבת
לאו זמן תפילין הוא וכי שרו רבנן לענין
הצלה דרך מלבוש במקום תפילין אי הכי
זוג אחד ^א נמי אין טפי לא ^א אמר רב שמואל
בר רב יצחק מקום יש בראש להניח בו שתי
תפילין הניחא דראש דיד מאי איכא למימר
בדרך הונא דאמר רב הונא פעמים שאדם
בא מן השדה וחבילתו על ראשו ומסלקן
מראשו וקושרן בזרועו אימר דאמר רב
הונא שלא ינהג בהן דרך בזיון ראוי מי אמר
אלא כדאמר רב שמואל בר רב יצחק
מקום יש בראש שראוי להניח בו שתי
תפילין הכא נמי מקום יש ביד שראוי להניח
בו שתי תפילין ^א תנא דבי מנשה ^י על
ידך ^י זו קיבורת בין עיניך זו קדקד היכא
אמרי דבי רבי ינאי ^י מקום שמוחו של
תינוק רופס. לימא בדרך שמואל בר רב
יצחק קמיפלגי דת"ק לית ליה דרב שמואל
בר רב יצחק ורבן גמליאל אית ליה דרב
שמואל בר רב יצחק לא דכולי עלמא אית להו
דרב שמואל בר רב יצחק והכא ^א בשבת זמן
תפילין קמיפלגי דת"ק סבר שבת זמן
תפילין הוא ורבן גמליאל סבר שבת לאו זמן
תפילין הוא ואיבעית אימא דכ"ע שבת זמן תפילין הוא והכא ^א במצות צריכות
כוונה קמיפלגי ת"ק סבר לצאת בעי כוונה ורבן גמליאל סבר לא בעי כוונה